

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณี การแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท อ. และบริษัท ค.

ระหว่าง	บริษัท อ.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ
	บริษัท ค.	ผู้ประกอบการธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

การแจ้งผลการรวมธุรกิจ

ด้วยบริษัท อ. ได้ยื่นแบบแจ้งผลการรวมธุรกิจ พร้อมเอกสารหลักฐาน ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ต่อสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๕ เพื่อขอแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท อ. และบริษัท ค. ซึ่งได้กระทำการรวมธุรกิจ เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเป็นการแจ้งผลการรวมธุรกิจภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ใช้ในการพิจารณาการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท อ. และบริษัท ค. มีรายละเอียดดังนี้

๑. ข้อมูลผู้ประกอบการธุรกิจ

๑.๑ ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ

บริษัท อ. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxx จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่ประเทศสิงคโปร์ เมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๕๗ ประกอบธุรกิจ จำหน่ายเคมีภัณฑ์พิเศษและส่วนผสมอาหาร

บริษัท อ. มีบริษัทในเครือที่มีสถานะเสมือนเป็นหน่วยธุรกิจเดียวกัน (Single Economic Entity) ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย คือ บริษัท อ.๑ ประกอบธุรกิจ จัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ ได้แก่ กลุ่มสารเคลือบ กาว ยาแนว และอีลาสโตเมอร์ สารหล่อลื่น และน้ำหล่อเย็น โดยมีลักษณะเป็นธุรกิจซื้อมาขายไป ซึ่งมีรายได้รวมในประเทศไทย ผ่านบริษัท อ.๑ ในปี ๒๕๖๔ จำนวน xxx บาท

๑.๒ ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ

บริษัท ค. เลขทะเบียนนิติบุคคล xxx จดทะเบียนจัดตั้งบริษัทที่ประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ด้วยมูลค่าทุนจดทะเบียนจำนวน xxx บาท ประกอบธุรกิจประเภทการขายส่งเคมีภัณฑ์ทางอุตสาหกรรม ซึ่งมุ่งเน้นตลาดในกลุ่มของใช้ส่วนตัวและของดูแลบ้าน รวมถึงกลุ่มสารเคลือบ มีรายได้รวมในปี ๒๕๖๔ จำนวน xxx บาท

๒. ข้อมูลการรวมธุรกิจ

บริษัท อ. (ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) ได้ทำการเข้าซื้อหุ้นในบริษัท ค. (ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ) คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ xxx ของหุ้นทั้งหมด เมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ โดยมีมูลค่า xxx บาท ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อขยายประเภทผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย และเป็นการเพิ่มความรู้อความชำนาญเกี่ยวกับตลาดจำพวกของใช้ส่วนตัวและของดูแลบ้าน สารเคมีพิเศษ และสารเคลือบ กาว ยาแนว และอีลาสโตเมอร์ในประเทศไทย รวมทั้งเพื่อแสวงหาโอกาสทางธุรกิจโดยอาศัยผู้จัดส่งสินค้าในประเทศไทยที่บริษัท ค. มีเครือข่ายที่แข็งแกร่ง

๓. ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ

เมื่อพิจารณาลักษณะการประกอบธุรกิจของผู้ประกอบธุรกิจที่แจ้งผลการรวมธุรกิจ พบว่าบริษัท อ. (ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) ประกอบธุรกิจ จัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ ส่วนบริษัท ค. (ผู้ประกอบธุรกิจที่ถูกรวมธุรกิจ) ประกอบธุรกิจ จัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ ซึ่งผู้ประกอบธุรกิจที่แจ้งผลการรวมธุรกิจประกอบธุรกิจที่แข่งขันในตลาดเดียวกัน คือ ตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ จึงกำหนดให้เป็นตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ

๔. ขอบเขตตลาด

๔.๑ ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องเนื่อง (Relevant Product Market)

สารเคมีพิเศษ หรือเคมีภัณฑ์ชนิดพิเศษ (Specialty Chemicals) เป็นสารเคมีที่ผลิตเพื่อวัตถุประสงค์การใช้งานเฉพาะด้าน สำหรับอุตสาหกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นสารเคมีที่ใช้เป็นส่วนผสมเพิ่มเติม (Additive) ในผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป เพื่อให้ผลิตภัณฑ์มีคุณสมบัติหรือคุณลักษณะตามที่ต้องการ ตัวอย่างผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปที่ใช้สารเคมีพิเศษ เช่น ผลิตภัณฑ์ดูแลความงามส่วนบุคคล เครื่องสำอาง ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดบ้าน ผลิตภัณฑ์สี สารเคลือบ สิ่งทอ งานโลหะ และพลาสติก เป็นต้น

ผู้จัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ เป็นผู้ให้บริการจัดจำหน่ายและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสารเคมีพิเศษ ซึ่งมุ่งเน้นในการบริหารจัดการห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) สำหรับสารเคมีพิเศษต่าง ๆ นำเสนอผลิตภัณฑ์ที่ตรงตามความต้องการทั้งในด้านของคุณสมบัติและราคา อีกทั้งยังดูแลเรื่องการสั่งซื้อรวมถึงบริหารจัดการการจัดส่งให้เป็นไปตามความต้องการของลูกค้าแต่ละราย

คณะกรรมการยุโรป (European Commission) เคยได้มีการพิจารณาตัดสินการรวมธุรกิจระหว่าง Koninklijke Vopak N.V. กับ Ellis & Everard plc ในปี ๒๐๐๑ และการรวมธุรกิจระหว่าง CVC Capital Partners SICAV-FIS S.A. กับ Eurochem Holding B.V. ในปี ๒๐๑๐ ซึ่งคณะกรรมการยุโรปได้นิยามตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีหรือเคมีภัณฑ์ (Chemical Distribution) ไว้ ๓ ประเภท โดยให้เหตุผลว่าตลาดมีความแตกต่างกันในเรื่องกลุ่มลูกค้า ปริมาณในการซื้อขาย ระดับราคา และการบริการ จึงแบ่งประเภทของตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีหรือเคมีภัณฑ์ ดังต่อไปนี้ (๑) ตลาดค้าส่งสารเคมี (Chemical Bulk Business) (๒) ตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีพื้นฐาน (Distribution of Commodity Chemicals) เช่น เอทิลีน โพรพิลีน เม็ดพลาสติกพีอี พีพี และพีวีซี เป็นต้น และ (๓) ตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ (Distribution of Specialty Chemicals) เช่น สารแปดตี้ แอลกอฮอล์ อีทอกซีเลท (Fatty Alcohol Ethoxylates)

และสารเอทานอลามีน (ethanolamine) เป็นส่วนผสมของผลิตภัณฑ์ดูแลสุขอนามัยและสินค้าอุปโภค เป็นต้น ซึ่งคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ได้นำแนวทางในการนิยามตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีหรือเคมีภัณฑ์ของคณะกรรมการยุโรปมาใช้พิจารณากำหนดตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการรวมธุรกิจในครั้งนี้

เมื่อพิจารณาการทดแทนกันด้านอุปสงค์ (Demand Substitutability) พบว่า ผู้จัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษส่วนใหญ่มีสารเคมีพิเศษที่หลากหลายชนิด ครอบคลุมกลุ่มอุตสาหกรรม ซึ่งผู้จัดจำหน่ายฯ ในตลาดมักมีประเภทของสารเคมีพิเศษที่ไม่แตกต่างกัน ทำให้ลูกค้าในตลาดสารเคมีพิเศษสามารถเปลี่ยนไปซื้อสารเคมีพิเศษกับผู้จัดจำหน่ายฯ รายอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกันได้อย่างอิสระ หากมีการขึ้นราคา นอกจากนี้ ลูกค้าในตลาดสารเคมีชนิดพิเศษส่วนใหญ่เป็นบริษัทอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ โดยมีรูปแบบการเลือกซื้อสินค้าในลักษณะซื้อสารเคมีพิเศษหลายชนิด จากผู้จัดจำหน่ายฯ เพียงรายเดียว เช่น ลูกค้าที่เป็นผู้ผลิตหีบห่อจะเลือกซื้อกาวและพอลิเมอร์เพื่อใช้ผลิตสินค้าประเภทหีบห่อ เป็นต้น ในมุมมองของลูกค้าผู้จัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษจึงสามารถทดแทนกันได้ในด้านอุปสงค์

เมื่อพิจารณาการทดแทนกันด้านอุปทาน (Supply Substitutability) พบว่า ผู้จัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษสามารถเปลี่ยนไปจำหน่ายสารเคมีพิเศษชนิดอื่นที่เกี่ยวข้องได้ โดยไม่ต้องแบกรับภาระต้นทุนหรือความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากผู้จัดจำหน่ายฯ เป็นเพียงผู้ซื้อจากผู้ผลิต และนำมาจำหน่ายต่อให้ลูกค้า ไม่ได้เป็นผู้ผลิตสารเคมีพิเศษเอง จึงอาศัยเพียงความสามารถในการขนส่งและจัดเก็บเพื่อจำหน่าย ทำให้ผู้จัดจำหน่ายฯ สามารถจัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษชนิดใหม่ได้ โดยจัดหาจากผู้ผลิตที่เกี่ยวข้องเพื่อนำจำหน่ายให้กับลูกค้า ซึ่งไม่ก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมอย่างมีนัยสำคัญ จึงสามารถทดแทนกันได้ในด้านอุปทาน

ดังนั้น ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องเนื่องจากการรวมธุรกิจครั้งนี้ คือ ตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ โดยไม่มีความจำเป็นที่จะต้องจำแนกตลาดตามชนิดของสารเคมีพิเศษ เนื่องจากไม่ได้เป็นเงื่อนไขในการจำกัดการแข่งขันทางการค้า และข้อจำกัดด้านข้อมูล ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดขอบเขตตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีของคณะกรรมการยุโรป

๔.๒ ตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง (Relevant Geographic Market)

เมื่อพิจารณารูปแบบของการส่งมอบสารเคมีพิเศษ พบว่า การส่งมอบสารเคมีพิเศษจากคลังเก็บสารเคมีพิเศษไปยังลูกค้าสามารถขนส่งได้ทั่วทุกพื้นที่ในประเทศ โดยไม่มีข้อจำกัดเรื่องสถานที่ตั้งของลูกค้า ดังนั้น การพิจารณาขอบเขตตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาในประเทศไทย

จากการพิจารณากำหนดขอบเขตตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องและตลาดภูมิศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดขอบเขตตลาดที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจ คือ ตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษในประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับการกำหนดขอบเขตตลาดของคณะกรรมการยุโรป

๕. ส่วนแบ่งตลาด

เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ ในปี ๒๕๖๔ พบว่า บริษัท อ. และบริษัท ค. มีส่วนแบ่งตลาดอยู่ที่ร้อยละ xxx และ xxx ภายหลังจากการรวมธุรกิจ บริษัท อ. มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ xxx

ข้อกฎหมาย

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้ “ผู้ประกอบการธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ” ประกอบประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๓ กำหนดว่า “การรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง หมายความว่า การรวมธุรกิจที่ยอดเงินขายของผู้ประกอบธุรกิจรายใดรายหนึ่งหรือของผู้ประกอบธุรกิจที่จะรวมธุรกิจในตลาดใดตลาดหนึ่งรวมกันตั้งแต่หนึ่งพันล้านบาทขึ้นไป และไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด”

ประเด็นวินิจฉัย

การรวมธุรกิจระหว่างบริษัท อ. และบริษัท ค. ต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

ประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นประการแรก คือ บริษัท อ. (ผู้ประกอบธุรกิจที่กระทำการรวมธุรกิจ) มีสถานะเป็นผู้ประกอบธุรกิจตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัท อ. มีบริษัทในเครือที่มีสถานะเสมือนเป็นหน่วยธุรกิจเดียวกัน (Single Economic Entity) ที่ตั้งอยู่ในประเทศไทย คือ บริษัท อ.๑ ประกอบธุรกิจจัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ จึงถือเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นลำดับถัดมา คือ การรวมธุรกิจระหว่างบริษัท อ. และบริษัท ค. มีลักษณะเป็นการรวมธุรกิจตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่บริษัท อ. เข้าซื้อหุ้นของบริษัท ค. ในสัดส่วนร้อยละ xxx ของหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงทั้งหมด ซึ่งเป็นการเข้าซื้อหรือได้มาซึ่งหุ้นที่มีสิทธิออกเสียง สิ้นวันใดวันหนึ่ง เพิ่มขึ้นเกินกว่าร้อยละห้าสิบขึ้นไปของจำนวนสิทธิออกเสียงทั้งหมดของผู้ประกอบธุรกิจอื่น ตามข้อ ๔ (๒) ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การพิจารณาการเข้าซื้อสินทรัพย์หรือหุ้น เพื่อควบคุมนโยบาย การบริหารธุรกิจ การอำนวยการ หรือการจัดการที่เป็นการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑ จึงถือเป็นการรวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคสี่ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นลำดับถัดมา คือ การรวมธุรกิจระหว่างบริษัท อ. และบริษัท ค. อาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดใดตลาดหนึ่ง ซึ่งต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ หรือไม่

จากข้อเท็จจริงที่ปรากฏว่า ตลาดสินค้าหรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการรวมธุรกิจในครั้งนี้ คือ ตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ ในประเทศไทย เมื่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณา รายได้แล้วเห็นว่า บริษัท อ. มีรายได้ในประเทศไทยผ่านบริษัท อ.๑ จำนวน xxx บาท ส่วนบริษัท ค. มีรายได้ จำนวน xxx บาท ซึ่งรวมกันเกินกว่าหนึ่งพันล้านบาท เมื่อพิจารณาส่วนแบ่งตลาด พบว่า บริษัท อ. และ บริษัท ค. มีส่วนแบ่งตลาดอยู่ที่ร้อยละ xxx และ xxx ซึ่งไม่เข้าข่ายการเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์การเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ลงวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๖๓ จึงถือว่าการรวมธุรกิจครั้งนี้เป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญ และไม่ก่อให้เกิดการผูกขาดหรือการเป็นผู้ประกอบธุรกิจซึ่งมีอำนาจเหนือตลาด ตามข้อ ๓ ของประกาศคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการแจ้งผลการรวมธุรกิจ พ.ศ. ๒๕๖๑

เมื่อการรวมธุรกิจระหว่างบริษัท อ. และบริษัท ค. เป็นการรวมธุรกิจอันอาจก่อให้เกิดการลดการแข่งขันอย่างมีนัยสำคัญในตลาดการจัดจำหน่ายสารเคมีพิเศษ กรณีนี้จึงเข้าข่ายที่จะต้องแจ้งผลการรวมธุรกิจต่อคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่รวมธุรกิจ ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยบริษัท อ. ได้กระทำการรวมธุรกิจเมื่อวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ และได้แจ้งผลการรวมธุรกิจเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๖๕ ซึ่งเป็นการแจ้งผลการรวมธุรกิจภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า มีมติเอกฉันท์รับทราบการแจ้งผลการรวมธุรกิจระหว่าง บริษัท อ. และบริษัท ค. ตามมาตรา ๕๑ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๓ พฤศจิกายน ๒๕๖๕